

Indhold

- Mødekalender efterår 2025, oversigt
- Abstracts og andre detaljer over foredrag
- Den Naturhistoriske Rejsefond
- Bliv medlem / betaling af kontingent 2025
- Find vej til foredrag - kort

Mødekalender efterår 2025, oversigt

Torsdagsforedragene afholdes primært i Universitetsparken 15B, Bygning 1, Auditorium A, 2100 København Ø - men variationer kan forekomme (se det enkelte abstract).

For at finde vej, se kortet bagerst i programmet!

Parkeringsstilladelser udleveres ved hvert foredrag!

OBS på tidspunkter der kan varierer!

4/9 18.00 Aftentur til Ermelunden

Ph.d. Jette Eibye-Jacobsen
Birkerød Gymnasium

18/9 18.00 10.000 arter

Cand.scient., zoolog, forfatter og kryptozoolog Lars Thomas
Obs! Mødested: Zoologisk Museum

2/10 18.00 Invasive Galiziske sumpkrebs: ekskursion til Furesøen

Cand.scient. Arn Rytter Jensen
Birkerød Gymnasium

**AFLYST -
nærmere følger**

30/10 18.00 Larger foraminifera and the climate stories they tell

Assistant Professor and Curator of Palaeontology, Laura Jane Cotton
Statens Naturhistoriske Museum, KU

13/11 18.00 Y-larver: En divers gruppe af planktoniske krebsdyr i Japan (Okinawa) og Taiwan. Ingen ved, hvad de bliver til som voksne!

Lektor og kurator Jørgen Olesen
Statens Naturhistoriske Museum, KU

27/11 ???.? Vil blive annonceret senere!

11/12 18.00 Julemøde 2025

Udgivelse af "Atlas over danske saltvandsfisk"
Biolog og projektleder, Henrik Carl
Statens Naturhistoriske Museum, KU

Programmet opdateres løbende.

Hold dig orienteret ved at skanne QR-koden ☐

Eller følg linket:

https://docs.google.com/document/d/1HtbObiiO-P_2IZEJ1_WSCIAufR8prg_f/edit?usp=sharing&ouid=104074629401664058834&rtpof=true&sd=true

Aftentur til Ermelunden

Ved Ph.d. Jette Eibye-Jacobsen

Birkerød Gymnasium

Lidt historie: Ermelunden var oprindeligt et område der tilhørte et jagtslot ved navn Ibstrup og de tre søer på området er anlagt som karpedamme. Jagtslottet daterer tilbage til 1600-tallet. Senere i den sidste del af 1800-tallet blev området inddraget i Københavns befæstning som en forlængelse af Vestvolden nord om København. Dele af dette forsvarsværk kan stadig ses nær vandværket syd for Ermelundssletten.

I moderne tid er Ermelunden først og fremmest et rekreativt område og udflugtsmål. Gennem tiden har flere store internationale spejderjamboreer været afholdt på Ermelundssletten. I dag er området hundeskov og for nyligt er bålpladser og shelters etableret på Ermelundssletten. Shu-bi-dua gjorde Ermelunden berømt med sangen "Ærmelunden" med omkvædet "... og hun kyssede mig på Ærmeluuuuu-uuunden" 😊.

Fra 2026 udlægges hele området som urørt skov, som en del af anstrengelserne for at øge biodiversiteten og give naturen mere plads. Den store åbne slette, Ermelundssletten, har været græsset af hhv. kvier og heste gennem de sidste mange år og har som sådan været naturligt holdt åben for opvækst af skov. Hele området, skov og slette, har rigtigt mange arter af både planter, svampe og dyr at glæde sig over, og vi vil gå en tur gennem de forskellige dele af Ermelunden og finde de mange forskellige biotoper.

Praktiske oplysninger: Vi mødes ved Hotel Fortunen ved Jægersborg Dyrehave (Rød port) kl 18:00. Bus 388 kører ad Klampenborgvej fra Lyngby Station og stopper ved Ermelundsvej tæt på Hotel Fortunen. Derfra går vi de 200m ned til Ermelundens nordlige grænse (Klampenborgvej) for så at gå en rundtur i Ermelunden. Afhængigt af deltager-behov kan vi tage en barnevogns- og kørestolsvenlig rute eller en lidt mere udfordrende hiker-rute. Tag gerne kikkert og lup med. Hvis der er interesse for det, kan vi også kikke nærmere på livet i de tre søer.

Tilmelding: Til Jette E-J på mail: ei@birke-gym.dk hurtigst muligt og helst inden d. 2/9-25 kl 22:00 😊. Husk at angive et kontakt-mobilnummer og hvorvidt du/I er godt gående eller foretrækker en barnevognsvenlig rute. Hunde må gerne medbringes.

Foto: Mette Risum

Torsdag d. 18/9 kl. 18:00. Zoologisk Museum, Universitetsparken 15, 2100 København Ø.

10.000 arter

Lars Thomas

Cand.scient., zoolog, forfatter og kryptozoolog

Historier fra Danmarks længste artsliste. Mød virkelighedens stråmand, hils på kæmpefluen Harald, hør om pinden, der blev ved med at give, og ikke mindst: hvad der får to mennesker til at forvandle artsjægeri til en ekstremsport, når Lars Thomas fortæller historier fra Team 10k's alenlange artsliste. (Den fylder langt over 100 sider, hvis den skrives ud som et excel-ark.)

Foredraget bliver afholdt på Zoologisk Museum, hvor der vil stå en fra bestyrelsen og lukke ind ved kælderindgangen (ved den tidligere publikums elevator) - se kort med grøn pil.

Foto: Linda Kjær-Thomsen

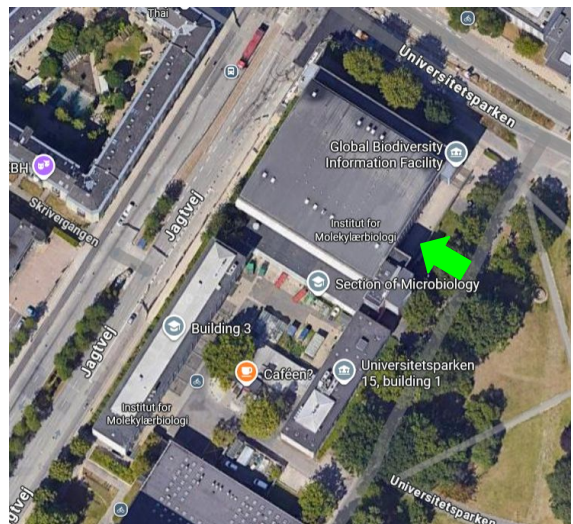

Foto: fra Google Maps

Torsdag d. 2/10 kl. 18:00. Furesøen. Mødested: Farum St eller parkeringspladsen ved Furesøbadet.

Invasive Galiziske sumpkrebs: ekskursion til Furesøen

Cand.scient. Arn Rytter Jensen

Birkerød Gymnasium

**AFLYST -
nærmere følger**

I Furesøen findes både den hjemmehørende flodkrebs (*Astacus astacus*) og den indførte Galiziske sumpkrebs (*Pontastacus leptodactylus*). Sidstnævnte blev ulovligt sat ud i 1980'erne og kan nogle steder udkonkurrere den danske art. Sumpkrebsen er den største krebseart i Danmark og kan blive op til 30 cm lang. Den kendes fra flodkrebsen på sin størrelse og på de lange klosakse, der er mere end 2½ gange så lange som de er brede. Flodkrebsen bliver typisk kun halvt så stor, lever på lavere vand og har kortere, kraftigere klosakse. Flodkrebsen er beskyttet med mindstemål og fredningstid, mens Galizisk sumpkrebs frit må indfanges, begge krebs kan spises. Krebsene er nataktive og gemmer sig om dagen mellem sten, trærødder og i huler langs bredden.

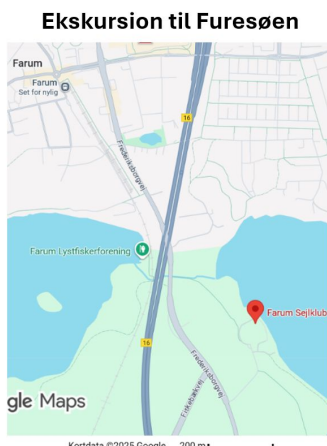
Furesøen ligger ca. 25 km nord for København og er Danmarks dybeste sø. Omkring år 1900 blev den betragtet som Nordeuropas reneste sø, men senere forurening med bl.a. fosfor har påvirket miljøet. Siden 2003 har man arbejdet på at genoprette søen ved at opfiske skidtfisk og tilføre ilt til bunden. Trods tidligere tiders udfordringer, rummer søen i dag et varieret dyreliv. Der lever mange forskellige fiskearter, såsom smelt, ål, gedde, skalle, rudskalle, brasen, løje, regnløje, karusse, suder, knude, aborre, hork og nipigget hundestøjle. Desuden findes to sjældne små krebsdyr i søen: ferskvandspungrejen *Mysis salemaai* og tangloppen *Pallasea quadrispinosa*.

Vi besøger **Furesøen torsdag d. 2/10 2025** for at lede efter krebs og andre dyr i søen. **Turen starter kl. 18:00 ved Farum Station**, hvorefter vi går mod **Furesøbadet (ankomst ca. kl. 18:30)**. Det er også muligt at mødes direkte ved **parkeringspladsen ved Furesøbadet, Frederiksborgvej 101, 3500 Værløse**. Herfra bevæger vi os mod **Farum Sejlklub** og videre langs bredden, hvor forholdene er gode til at spotte krebs med lygte. Vi tager også fangstudstyr med.

Medbring gerne en kraftig lygte, gummistøvler, varmt tøj, madpakke og evt. en spand, hvis man ønsker at tage sumpkrebs med hjem.

Tilmelding efter først til mølle senest d. 1/10 2025 til Jette Eibye-Jacobsen:

ei@birke-gym.dk

Galiziske sumpkrebs (*Pontastacus leptodactylus*)

Flodkrebs (*Astacus astacus*)

Torsdag d. 30/10 kl. 18:00. Universitetsparken 15B, Bygning 1, Auditorium A, 2100 København Ø

Larger foraminifera and the climate stories they tell

Assistant Professor and Curator of Palaeontology, Laura Jane Cotton

Statens Naturhistoriske Museum, KU

Abstract to be announced later!

Y-larver: En divers gruppe af planktoniske krebsdyr i Japan (Okinawa) og Taiwan. Ingen ved, hvad de bliver til som voksne!

Lektor og kurator, Jørgen Olesen

Statens Naturhistoriske Museum, KU

Y-larvers (beslægtet med rurer) ukendte voksne og deres kun delvist forstået livscyklus er et af de sidste store mysterier i marinbiologien. Sandsynligvis er de voksne endoparasitter i andre marine hvirvelløse dyr. Nylige undersøgelser har vist, at diversiteten i visse områder af Østasien er enorm, med ca. 48 ubeskrevne arter fundet på en enkelt lokalitet på Okinawa (Japan). Baseret på omfattende feltarbejde i Okinawa og Taiwan gennem det seneste årti præsenterer jeg den nuværende viden om denne gådefulde gruppe. Senest (september 2025) er vi måske kommet et skridt nærmere, da vi har identificeret en forbindelse mellem forekomsten af tidlige y-larvestadier og visse sessile marine hvirvelløse dyr. Kan disse være værterne? Identiteten af disse mulige værter vil blive afsløret på mødet.

Baggrund:

Mange marine mikroskopiske plankton-organismer, der blev opdaget i de tidlige år af marinbiologien, viste sig senere at være larver - tidlige stadier i livscyklussen - af velkendte dyr som krabber og søpindsvin. I dag er næsten alle planktoniske larveformer blevet knyttet til voksne marine organismer, men én talrig gruppe af krebsdyrlarver mangler stadig voksne stadier: "y-larverne". På trods af deres mystiske natur har det for nylig vist sig, at y-larver er meget talrige visse steder i Østasien, herunder Okinawa og Taiwan. Danmark har spillet en fremtrædende rolle i udforskningen af y-larver. Historien om y-larver begyndte i 1899, da den danske zoolog H. J. Hansen publicerede en rapport om planktoniske rur-larver fra Atlanterhavet, heriblandt én type, som han blot betegnede med bogstavet "Y". Sådanne larver kaldes nu almindeligvis Hansens y-larver. I lang tid kendte man kun nauplier (typiske krebsdyrlarver), men meget senere, i 1960'erne, blev en yderligere larvetype, cypris-larven opdaget, bemærkelsesværdigt nok i danske Øresund. Den er dog aldrig set siden. Siden 1980'erne er forskningen i y-larver blevet flyttet til Østasien, hvor diversiteten i visse områder har vist sig at være enorm, og hvor dansk deltagelse er fortsat.

I næsten 10 år har vi investeret betydelig indsats i at beskrive diversiteten med det langsigtede mål at navngive de fleste typer og revidere klassifikationen. I øjeblikket er al diversitet samlet i én enkelt slægt, hvilket strider imod den store morfologiske og molekylære variation. Jeg vil illustrere mit foredrag med talrige videoer af larvestadier og vise fotos fra omfattende feltarbejde i Okinawa og Taiwan. Under vores seneste feltarbejde i Taiwan i september 2025 (på 'Green Island'), lavede vi en målrettet eftersøgning efter potentielle værter for y-larver, med det formål at finde den voksne form. Jeg vil præsentere resultaterne af dette forsøg, som måske har bragt os et skridt nærmere en løsning på mysteriet.

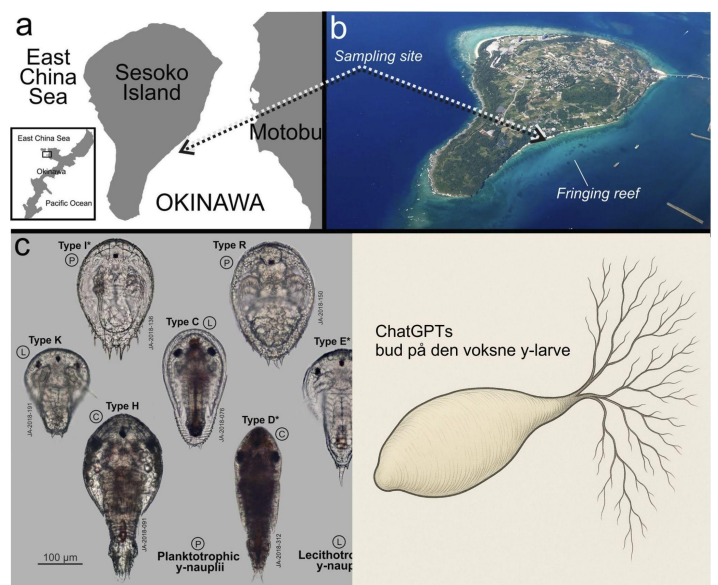

Fig. 1. Diversitet af y-larver fra Okinawa (Japan) og ChatGPTs forslag til udseendet af den voksne "y-larve"

Torsdag d. 27/11 kl. ??:??, Universitetsparken 15B, Bygning 1, Auditorium A, 2100 København Ø

XXX

XXX

XXX

Foredrag og abstract vil blive annonceret senere!

Torsdag d. 11/12 kl. 18:00. Universitetsparken 15B, Bygning 1, Auditorium A, 2100 København Ø

Julemøde 2025

Udgivelse af ”Atlas over danske saltvandsfisk”

Biolog og projektleder Henrik Carl

Statens Naturhistoriske Museum, KU

Arbejdet med at kortlægge udbredelsen af de danske saltvandsfisk blev påbegyndt i sommeren 2009 som et samarbejde mellem Statens Naturhistoriske Museum, DTU Aqua og Krog Consult. Nu er det primære resultat af projektet i form af bogværket ”Atlas over danske saltvandsfisk” færdigt. Det er blevet til et kæmpemæssigt trebindsværk på samlet 2.180 sider, der i detaljer gennemgår systematik, kendetegn, udbredelse, biologi, økologi og udnyttelse for de 214 fiskearter, der er dokumenteret fra vores farvande.

Projektleder Henrik Carl vil fortælle om projektet, tilblivelse af bogværket og gennemgå nogle af de mange spændende og overraskende opdagelser, der er gjort undervejs.

Vi fejre den tilstundende jul med æbleskiver og gløgg som traditionen byder.

Punkttrommefisk fanget ved Hejsager Strand syd for Haderslev, 18. oktober 2024 (H. Carl)

Betaling af kontingent for året 2025

Kontingentbetaling foregår via bankoverførsel til foreningens konto:

Reg. nr.: 1551

Konto nr.: 2022494

Opgiv venligst navn og medlemstype ved betaling.

Medlemstyper og kontingentsatser:

Ordinære medlemmer: 200 DKK

Par (samboende): 250 DKK

Studerende: 25 DKK

Pensionister: 150 DKK

Alle vore fantastiske æresmedlemmer (medlemskab i mere end 50 år!) betaler ikke kontingent, MEN det forhindrer dem jo ikke i at donere et valgfrit beløb til foreningens fortsatte virke :o) Hermed en venlig opfordring til æresmedlemmerne til at hjælpe os til at drive foreningen videre.

Indbetalingsfristen for kontingent er d. 1. april 2025

Vi opfordrer alle medlemmer til at blive registreret på vores e-mail medlemsliste ved at skrive en mail til: dansknaturhistoriskforening@gmail.com. Så sender vi program og opdateringer digitalt

Find vej til Foredrag i NHS-DK i Universitetsparken

Universitetsparken 15B, Bygning 1, Auditorium A, 2100 København Ø

